

Dalsze głosy o książce Macieja W. Grabskiego

Uzupełniając sprawozdanie (PAUza 326) z promocji książki Profesora Macieja W. Grabskiego „O nauce w Polsce – zamyślenie”, która odbyła się 28 stycznia w siedzibie Fundacji na rzecz Nauki Polskiej, zamieszczamy – zgodnie z zapowiedzią – dwie dalsze wypowiedzi panelistów. (Red.)

Profesor Krzysztof J. Kurzydłowski:

Dzisiejsze nasze spotkanie jest dla mnie szczególnie wzruszające. Poznałem Pana Profesora 40 lat temu, w 1975 roku. Byłem studentem Pana Profesora, byłem Jego dyplomantem, potem doktorantem. Moje ścieżki życia i kariery przeplatają się ze ścieżkami Pana Profesora i z tego tytułu mam poczucie, że wiele myśli zawartych w tej książce słyszałem w wypowiedziach Pana Profesora, zanim została ona wydana. Miałem zaszczyt prowadzić dialog z Panem Profesorem, w relacji do badań naukowych, już od długiego czasu. Wiele moich poglądów zostało bardzo silnie ukształtowanych przez Pana Profesora. Można powiedzieć, że większość tych poglądów, przy których staram się do końca wytrwać i być im wierny, taki właśnie ma rodowód.

Proszę tu nie oczekiwać dystansu do myśli Pana Profesora, bo jestem z nimi zżyty od wielu, wielu lat. Staram się korzystać z mądrości Pana Profesora, a także z które są dla mnie ważne w różnych momentach mojego życia.

To, co chcę powiedzieć przy okazji dzisiejszego spotkania, nie dotyczy wprost relacji nauka i innowacyjność, ale ma dla tej relacji istotne znaczenie. Chciałbym zwrócić uwagę na dwie rzeczy: po pierwsze, znam Pana Profesora na tyle dobrze, że mogę powiedzieć, jakkolwiek niektóre fragmenty tej książki mogą się Państwu wydać pesymistyczne, Pan Profesor jest niezwykle optymistą. Wszystkie myśli, które są w tej książce zawarte – jestem pewny, że przekazuje On środowisku po to, aby pobudzić naszą energię wewnętrzną, wiarę i siłę, że w Polsce prawdy i jasne reguły działania mogą spowodować, że nie będziemy skazani na zepchnięcie nas wszystkich przez entropię do czynów małych, miałych i wzajemnego podgryzania się. Jestem także przekonany – sam Pan Profesor mi to

mówił – że ta książka pobudzi nas do czynnej refleksji i zmniejszy margines tolerancji tego, co wokół nas w nauce uprawianej w Polsce, i nie tylko w Polsce, jest czasami wręcz obrzydliwe.

Jeżeli chodzi o bardziej bezpośrednie przejście do kwestii relacji: nauka – innowacje – technologia, to z podziwem obserwowałem, a później skwapliwie korzystałem z tego, iż Pan Profesor w ostatnich latach poświęcił sporo czasu, żeby przeprowadzić bardzo wnikliwe badania zagadnienia. Na podstawie przeprowadzonych studiów, w wielu wypowiedziach, także zawartych w tej książce, Pan Profesor wyraźnie pokazuje, że nie ma konfliktu pomiędzy nauką, innowacją i rozwojem technologii. Opisuje także efektywne metody zarządzania środkami publicznymi przeznaczonymi na badania poznawcze oraz badania aplikacyjne, w tym na rozwój nowych technologii. Wiedzę Pana Profesora w tym zakresie należy z pewnością upowszechnić. W interesie każdego naukowca jest zrozumienie mechanizmów, zasad i kryteriów, jakie w nowoczesnych państwach obowiązują odnośnie finansowania badań służących rozwojowi cywilizacyjnemu i gospodarczemu. Aby efektywnie wydawać środki publiczne, trzeba konsekwentnie przestrzegać znanych zasad, które chronią przed finansowaniem badań poznawczych o charakterze przyczynkowym oraz badań i prac nad rozwojem technologii, których nikt nie wykorzysta. Na finansowanie wysokiej jakości badań naukowych i technologii, potrzebnych polskiej gospodarce, muszą się znaleźć, i znajdują się, pieniądze. Pod warunkiem jednak czytelności, rzetelności, uczciwości i traktowania spraw nie tak, jak nam jest wygodnie, ale tak, jak powinniśmy ze względu na swoisty, naturalny porządek rzeczy, który się ukształtował w zakresie relacji społeczeństwo (podatnicy) – nauka – gospodarka w nowoczesnych państwach.

KRZYSZTOF J. KURZYDŁOWSKI